

Nordic International School AB
org nr: 5566102033

e-post: info@watma.se

Beslut

Datum 2024-11-18

Dnr 2024:634

Sida **1 (17)**

Beslut

**efter kvalitetsgranskning av Kvaliteten i
engelskspråkig undervisning när den ges i andra
ämnen än språk vid Nordic International School i
Karlstad**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Nordic International School i Karlstad avseende verksamhetens kvalitet inom engelskspråkig undervisning när den ges i andra ämnen än språk.

Genom beslut av Skolinspektionen den 17 augusti 2017 (dnr 310-2017:6908) har huvudmannen rätt att bedriva utbildning för årskurserna 4-9.

Kronoberg skola AB har godkännande att bedriva delar av undervisningen på engelska vid Nordic International School i Karlstad enligt Skolinspektionens beslut den 14 juni 2018 (dnr 64-2018:4301).

Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning av kvaliteten i engelskspråkig undervisning som ges i andra ämnen än språk, utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Nordic International School i Karlstad den 1 oktober 2024. Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundström och Ann-Charlotte Ehn. Nordic International School i Karlstad med Kronoberg skola AB som huvudman är en grundskola som bedriver verksamhet i årskurserna 4–9. Vid granskningstillfället finns det totalt 201 elever i årskurs 7–9 som får delar av sin undervisning på engelska i ämnena matematik, NO, teknik, trä- och metallslöjd samt idrott och hälsa.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- Fyra lektionsobservationer
- En gruppintervju med elever
- En gruppintervju med lärare
- En intervju med rektor och biträdande rektor
- Dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt statistik som finns att tillgå om den aktuella skolenheten.

Begreppslista för detta beslut:

Exit Tickets: en metod att genom att ställa frågor i slutet av en lektion kontrollera att eleverna har förstått lektionens innehåll.

Kodväxling: en term som används för att beskriva det fenomen där språkbrukare byter språk eller dialekt mitt i ett samtal eller en mening.

Modelling Efficiency Activities: en metod där eleverna ska förklara hur de tänker mer utförligt, där de får förklara hur de resonerar kring en process och hur de kommer fram till svaret.

Målspråk: det språk som är målet med undervisningen, här: engelska.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från alla skolorna som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under vårterminen 2025.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Nordic International School i Karlstad i följande utsträckning:

Undervisningen ger eleverna i flera delar förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter för att stötta språkutvecklingen framför allt i engelska.

Rektorn arbetar i flera delar för att undervisningen ska ge förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn behöver följa upp och säkerställa att det påbörjade arbetet kring språk- och ämnesintegrerad undervisning ger avtryck i undervisningen.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **23 maj 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till dokument.goteborg@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:634) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive område utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elever samt inkommen dokumentation och offentlig statistik.

I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur lärarna planerar och genomför sin engelskspråkiga undervisning i syfte att ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper när den ges i andra ämnen än språk. Ytterligare handlar området om hur undervisningen är upplagd så att eleverna får förutsättningar att utveckla ett adekvat ämnesspråk, både på svenska och engelska. Slutligen handlar området om hur lärarnas stöd till eleverna ges samt om undervisningen är anpassad till enskilda elevers behov.

Språk- och ämnesintegrerad undervisning (användning av målspråket i undervisningen)

Planering och genomförande av undervisning

Granskningen visar att lärarna planerar och genomför sin undervisning utifrån en viss kunskap om språk-och ämnesintegrerat lärande. Tyngdpunkten i undervisningen ligger på ämnesinnehållet. Det finns en uttalad överenskommelse på skolan om att se till att eleverna erbjuds alla bärande begrepp på båda språken, främst i form av ordlistor. Däremot saknas uttalade planer för hur eleverna utifrån en strukturerad progression ska utvecklas språkligt på ett bredare plan än just bara begreppslära i de olika undervisningsaktiviteterna. Eleverna erbjuds möjligheter att konversera kring olika frågor som rör ämnet och lärarna ställer inte bara ett-ords-frågor utan försöker få eleverna att förklara företeelser genom mer utförliga svar. Lärarna använder också metoden EPA (ensilt – par – alla) där elever först funderar själva, sedan diskuterar i par och slutligen sammanfattas den nya kunskapen i helklass. Eleverna väljer dock ofta att tala svenska på lektionerna, snarare än målspråket. Lärarna arbetar också med formativ bedömning som ett sätt att kontinuerligt bedöma elevernas arbete och leda dem vidare i ämnesundervisningen.

Det framgår att kollegiet har ägnat tid åt att arbeta med den nya läroplanen, Lgr 22, för att klarlägga hur det centrala innehållet kan genomföras på både engelska och svenska. Emellertid har både lärare och rektorn under de senaste läsåren alltmer riktat undervisningen mot det svenska språket trots skolans uttalade ambition att ha en engelskspråkig profil. Skälen till denna återgång mot svenskan är huvudsakligen två: dels att både rektorn i sina uppföljningar och lärarna i sin undervisning uppmärksammat att elevernas ämneskunskaper på svenska blivit lidande av mycket undervisning på engelska, dels att de nationella proven numera måste göras på svenska, vilket medfört en förskjutning mot svenska som undervisningsspråk.

Granskningen visar att undervisningen visserligen innehåller varierade språk- och ämnesintegrerade aktiviteter men att eleverna inte uppmuntras eller väljer att använda målspråket i undervisningen. Det framkommer att lärarna ofta har genomgångar på engelska och kombinerar dessa med undervisningsmaterial på svenska och det syns exempel på att eleverna ibland pratar engelska med lärarna. På vissa lektioner blir det huvudsakligen läraren som pratar målspråket, och det finns också exempel på lärare som föredrar svenska framför engelska som undervisningsspråk, trots att de undervisar i ämnen som är planerade för engelskspråkig undervisning. Det framgår också att eleverna oftast använder svenska sinsemellan. Lärarna uppmuntrar sällan eleverna att kommunicera på engelska, utan de låter eleverna välja vilket språk de känner sig bekvämast med i undervisningssituationen, vilket ofta visar sig vara svenska. Det framgår också att lärarna inte har uttalade språkliga mål för lektionerna, vilket leder till att den engelska språkproduktionen ibland begränsas eftersom eleverna väljer svenska. I granskningen framkommer också att lärarnas inställning till engelska som undervisningsspråk skiljer sig mellan kollegor, där vissa lärare uttrycker att deras ambition är att "...teach with English, not in English", vilket innebär att de betraktar engelskan som en av flera språkliga resurser i klassrummet och inte ett undervisningsspråk i sin egen rätt.

Användning av elevernas språkliga resurser

Vid granskningen framkommer att lärarna uppmuntrar eleverna att använda alla sina språkliga resurser och uttrycka sig på sitt starkaste språk, vilket oftast är svenska. Inom ramen för lärandet ges eleverna möjligheter att använda sig av båda språken, engelska och svenska, såväl i vanliga undervisningssituationer som vid examinationer. Lärarna accepterar att eleverna blandar svenska och engelska, så kallad kodväxling. Det finns alltså en lyhördhet hos lärarna att möta elevernas önskemål, så att de känner sig bekväma och trygga i undervisningssituationen. Detta är i grunden positivt, men åsidosätter delvis skolans uttalade ambition om att rusta eleverna för tvåspråkig kompetens. Det finns emellertid också en medvetenhet hos lärare om att flera av skolans elever har andra modersmål

än svenska och engelska, något som leder till att svenska, som för flera elever är det starkaste andraspråket, oftare blir undervisningsspråk i olika moment. Det framkommer att eleverna, om de vill eller behöver, kan använda sina modersmål i skolarbetet för att förklara saker sinsemellan, men det är ingen resurs som lärarna arbetar aktivt med. Det förekommer dock att lärare som har samma modersmål som några av eleverna använder dessa språk för att förklara sammanhang för de eleverna.

Utveckling av den språk-och ämnesintegrerade undervisningen

Granskningen visar vidare att lärarna i begränsad utsträckning har reflekterat över sin undervisning utifrån ett språk- och ämnesintegrerat perspektiv men att de innevarande läsår jobbar strategiskt inom kollegiet med att integrera språkperspektivet. Språk- och ämnesintegrerad undervisning är ingenting som skolans personal tidigare arbetat särskilt aktivt med utifrån ett metaperspektiv, exempelvis genom att diskutera eller planera för hur eleverna ska kunna reflektera över sina lärstrategier, hur de kan samtala om ämnestexter eller hur de kan anpassa sitt skrivande efter ämnets karaktär. Fokus har varit ämnets innehåll där språket främst har varit en del på så vis att lärarna använder båda språken i sin undervisning. Innevarande läsår genomförs dock en satsning på kompetensutveckling inom språk- och kunskapsintegrerad undervisning under ledning av den biträdande rektorn. Lärarna har bland annat fått i uppdrag att reflektera över sin egen språkanvändning och hur de fångar upp att eleverna förstår undervisningen utifrån ett språkligt perspektiv. Andra exempel på diskussioner inom denna fortbildningssatsning är språkets olika abstraktionsnivåer, olika metoder för att stötta språkutveckling samt hur man kan uppmuntra ökad kommunikation i klassrummet. Ännu har denna satsning dock inte givit tydliga avtryck vare sig i undervisningen eller i lärarnas sätt att resonera om det språk- och ämnesintegrerade perspektivet.

Skolan efterfrågar elevernas synpunkter på undervisningen fyra gånger om året, exempelvis kring hur eleverna tycker att de blir utmanade i undervisningen eller vad de vill arbeta mer med. Det framkommer dock att den återkoppling som efterfrågas huvudsakligen fokuserar på ämnesundervisningen som sådan och inte tittar på hur eleverna upplever sin utveckling vad gäller den specifikt språkliga kompetensen inom ramen för undervisningen. I övrigt har lärare sina individuella strategier för att få del av elevernas synpunkter kring undervisningen. Några lärare diskuterar muntligt sin undervisning med eleverna medan någon annan lärare har enkäter ett par gånger per termin med frågor om undervisningen. Eleverna tycker att lärarna är mottagliga för feedback och det händer att lärarna anpassar undervisningen efter elevernas synpunkter.

Utveckling av ämnesspråket

Förutsättningar för att utveckla ämnesspråk

Granskningen visar att eleverna ges förutsättningar att lära sig ämnesbegrepp på både engelska och svenska, men att en problematisering kring språkliga begrepp och företeelser förekommer i begränsad utsträckning. Lärarna arbetar genomgående med begreppslistor inom sina ämnen. Det framkommer dock att eleverna sällan själva får arbeta med problematiseringar av språket, exempelvis genom att diskutera skillnader mellan uttryck från vardagen vilka används även i ämnesspråket. Det händer dock på att läraren förklarar begrepp med hjälp av båda språken: ordet *frekvens* i fysiken betyder antal svängningar och *frequency* på engelska betyder att göra något ofta. Här hjälper läraren eleverna att se sammanhang och koppling orden emellan och skapar därigenom en förståelse för begreppen. Det är däremot mer sällan som lärarna systematiskt låter eleverna utveckla sin språkliga förståelse genom denna typ av problematiseringar, och lärarna arbetar huvudsakligen med språkutveckling inom ämnet utifrån begrepp i form av raka översättningar och ordlistor. Det förekommer i vissa salar även utrustningsinformation på båda språken och det hänger instruktioner, undervisningsmetoder och information om betygskriterier på engelska på väggarna i vissa klassrum.

Koppling till styrdokument och användande av undervisningsmaterial

Granskningen visar vidare att undervisningen är tydligt kopplad till styrdokumentet och att undervisningsmaterial används på ett genomtänkt sätt. Det framkommer att skolan har en överenskommelse om att alltid skriva lektionens mål på tavlan. Denna målbeskrivning är alltid riktad till ämnesinnehållet och det finns inga språkliga mål uttryckta för enskilda lektioner. Kopplingen till läroplanen anges inte för varje lektion, men i vissa fall finns betygskriterierna för ett visst undervisningsmoment uttryckta. Däremot är lärarna noga med att visa kopplingarna till styrdokumentet, både det centrala innehållet och betygskriterierna, i början av terminerna eller i början av ett specifikt moment. Det händer också att lärarna visar hur lång tid varje moment har utrymme att ta i relation till kursens innehåll och all information om läroplanskopplingar och betygskriterier finns tillgängligt för eleverna att se i skolans digitala system. De läromedel som skolan använder är åldersadekvata och används på ett genomtänkt sätt. Skolan har gått ifrån att använda engelskspråkiga läromedel, då dessa inte tillräckligt väl korrelerade med de svenska undervisningsmålen, men det händer att lärare tar in engelska material som komplement i undervisningen.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Granskningen visar att undervisningen innehåller flera stöttande moment på både grupp- och individnivå för att främja elevernas kunskapsutveckling. Fokus ligger dock främst på utveckling i ämnet och är i

mindre utsträckning en medveten strategi om elevers målspråksutveckling. Det framkommer att eleverna får göra en diagnos över sin nivå i engelska inom ramen för ämnet engelska så att även övriga lärare ska kunna anpassa sin språkliga nivå för att alla elever ska kunna följa med i undervisningen. Skolan har många elever som behöver hjälp med både det svenska och det engelska språket. Skolan erbjuder alternativa material, ofta digitala, såsom ett läromedel som kan översätta texter eller filmer till flera olika modersmål. Det finns nivåanpassade läromedel med enklare språk och elever kan erbjudas material med mer bildstöd. Det finns också böcker som innehåller kortare textsnuttar med efterföljande frågor som benär ut och stödjer förståelsen. Det framkommer även att lärarna ibland ställer innehållsfrågor för att kolla av att eleverna hänger med när de undervisas på engelska, eller att lärarna i slutet av lektionen frågar om eleverna förstått lektionens innehåll. Sådana slutkontroller kan antingen ske skriftligen genom så kallade "Exit Tickets" eller genom att eleverna får göra tummen upp-vågrät-ned för att lärarna ska kunna avgöra om de hängt med.

Tillåtande klassrumsklimat

Granskningen visar att lärarna visserligen arbetar aktivt för att skapa ett klimat i klassrummet där eleverna vågar interagera, men att de i begränsad utsträckning uppmuntrar och utmanar eleverna att använda målspråket. Det framkommer att varken rektorn, lärarna eller eleverna upplever någon skillnad mellan lektioner som undervisas på engelska respektive svenska, huruvida eleverna vågar delta muntligen i undervisningen. Eleverna känner sig generellt trygga att delta i sina klassrum, inte minst eftersom de alltid får välja svenska som kommunikationsspråk, vilket de till stora delar också gör. Ifall skillnader mellan elevers deltagande finns, så beror det snarare på ämnets karaktär, lärarens ledaregenskaper eller elevernas personligheter. Lärarna försöker dock få alla elever att delta genom att exempelvis dela ut frågorna slumpmässigt i stället för att elever räcker upp handen när de kan det korrekta svaret. I stället används handuppräckning bara i de fall elever behöver hjälp. Det framgår också att det finns en viss skillnad i pojkars och flickors aktiva deltagande i undervisningen, till pojkarnas fördel. Detta bedöms från skolans sida ha att göra med kulturella skillnader mellan elever och att många pojkar förväntas, utifrån kulturella koder i hemkulturen, ta för sig och ta plats, medan det omvända gäller för vissa flickor.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- ***Lärarna behöver utveckla undervisningen så att den innehåller fler språk- och ämnesintegrerade aktiviteter för att stötta språkutvecklingen framför allt i engelska.***

Motiveringen till utvecklingsområdet är att granskningen visar att lärarna inte planerar och genomför sin undervisning utifrån ett tydligt språk-och ämnesintegrerat perspektiv. Genom att den engelskspråkiga undervisningen, när den ges i andra ämnen än språk, till stora delar genomförs på svenska utmanas och stötts inte eleverna att utveckla målspråket i tillräcklig utsträckning. Eftersom skolan valt att profilera sig som en skola som använder och utvecklar elevernas förmåga att uttrycka sig även på engelska både generellt och ämnesspecifikt, behöver mer fokus ligga på att lärarna i undervisningen i större utsträckning och på ett genomtänkt sätt utgår ifrån språk-och ämnesutvecklande arbetssätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför att lärarna, under ledning av rektorn, utvecklar sitt språkintegrerande arbetssätt så att undervisningen innehåller fler metoder och strukturer för eleverna att utveckla och tillgodogöra sig undervisningen både när det gäller språk- och ämneskunskaper. Undervisningen bör inkludera moment som utvecklar elevernas språkanvändning på både svenska och engelska. Lärarna behöver medvetet planera för att låta eleverna producera engelska i skrift samt vid varje lektionstillfälle planera uppgifter av muntlig karaktär, där eleverna behöver använda målspråket i ämnesundervisningen. Det kan exempelvis vara att alla elever ska tala engelska vid något tillfälle varje lektion, att vissa delar av skriftlig produktion ska vara på engelska eller att läraren talar engelska även om eleverna svarar på svenska. För att utmana eleverna att förstå ämnesspråkets komplexitet, kan läraren jobba exempelvis med parövningar för att eleverna själva ska få förklara eller problematisera de engelska begrepp som de får listor över. Risken finns annars att några elever går igenom undervisningen utan att tillägna sig målspråket på relevant nivå parallellt med svenskan, utifrån skolans ambition. Det kan också innebära att eleverna inte förstår begrepp och ämnesspråk annat än som glosor och därmed inte behärskar den språkliga repertoar som ämnet och de ämnestypiska texterna och resonemangen kräver.

I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Området handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Ytterligare handlar området också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån läroplanen samt aktuella kurser samt att rektorn ger tid och förutsättningar för samverkan mellan lärare för att planera och utveckla den språk- och ämnesintegrerade undervisningen. Samverkan kan också ske mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja elevers utveckling av ämnes- och språkkunskaper

Granskningen visar att rektorn kontinuerligt skaffar sig kunskap om hur undervisningen möter elevernas behov, men att rektorns fokus är resultat och genomförande, snarare än hur lärare arbetar språk- och ämnesintegrerat. Det framkommer att rektorn följer upp elevernas studieresultat genom ett digitalt system, i vilket lärarna månatligen fyller i hur det går för eleverna. Utifrån denna resultatuppföljning sätter skolan in relevanta stödinsatser för elever som behöver sådana. Det framgår dock att rektorn bedömer att dessa resultat inte har att göra med huruvida undervisningen är på svenska eller engelska. Rektor har hittills i begränsad utsträckning följt upp huruvida undervisningen sker utifrån vetenskapliga metoder om språk- och ämnesintegrerade arbetssätt. Lärarnas val av undervisningsmetoder för att träna elevernas olika språkliga förmågor eller hur de integrerar språkutveckling med ämnesutveckling, är upp till den individuella läraren och således ingenting som rektorn specifikt har följt upp. Det är heller inget som lärarna systematiskt diskuterar sinsemellan. Det framgår också att den biträdande rektorn genomför lektionsobservationer på vilka hen ger lärarna feedback enligt en överenskommen checklista. Där tittar den biträdande rektorn bland annat på att skolans överenskommelse kring lektionsstruktur följs, på balansen i undervisningen, på hur talutrymmet fördelas samt om det råder trygghet och studiero. Det har dock hänt att den biträdande rektorn har resonerat med lärare om i vilken utsträckning lärares olika accenter på engelska språket påverkar elevernas inläring i ämnet, eller hur de kan ändra sitt språk för att eleverna ska förstå deras dialekter.

Förutsättningar för planering och samverkan

Granskningen visar slutligen att lärarna har flera tillfällen till samverkan men att dessa hittills främst handlat om generella ämnessamarbeten och inte specifikt om språk- och ämnesintegrerad undervisning. Det framkommer att lärarkollegiet har ett flertal tillfällen för ämnessamverkan, exempelvis i sina ämneslag där de förvisso ibland diskuterar vilka viktiga begrepp som behöver lyftas i undervisningen. Det finns också ett spontant samtal kring undervisningsfrågor, då lärarna sitter tillsammans i gemensamma arbetsrum. Därutöver har de en gång i veckan tid avsatt för fortbildning, då de enligt ett rullande schema arbetar med olika utvecklingsområden. Skolledningen har i detta forum bland annat drivit ett arbete med den nya läroplanen, Lgr 22, där lärarna fått diskutera de nya riktlinjerna och hur de ska kunna utforma uppgifter utifrån det centrala innehållet som möjliggör lärande på både svenska och engelska. Dessa diskussioner har varit viktiga utifrån perspektivet att lärarna kommer från olika skolkulturer och länder och de har hjälpts åt att tolka den svenska läroplanen i förhållande till betygskriterierna. I dessa diskussioner har det hänt att lärarna har funderat på hur de ska kunna jobba språkutvecklande, men det har inte varit ett uttalat fokus. Det framkommer emellertid att även om skolan tidigare inte har jobbat strukturerat kring metoder för att arbeta språk- och ämnesintegrerat, har en arbetsgrupp tillsatts innevarande läsår, vars uppdrag är att arbeta med språkutveckling. Arbetet har dock bara påbörjats.

Identifierat utvecklingsområde

För att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- ***Rektorn behöver följa upp och säkerställa att det påbörjade arbetet kring språk- och ämnesintegrerad undervisning ger avtryck i undervisningen.***

Motiveringen till utvecklingsområdet är att även om ett arbete påbörjats innevarande läsår kring ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt, så är det inte självklart att en sådan fortbildningssatsning får genomslag i alla klassrum. Om lärarna inte aktivt tar in och använder sig av de nya rön och insikter som diskussioner i kompetensutvecklingssatsningen innebär, är risken att satsningen inte kommer eleverna till del.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn på ett systematiskt sätt följer upp att den fortbildningssatsning som handlar om språk- och kunskapsintegrerade arbetssätt också ger adekvat avtryck i undervisningen. Rektorn bör även efter avslutad kompetensutveckling

planera in tid för kontinuerlig samverkan och diskussion kring språkutvecklingsfrågor, där lärarna tillsammans kan reflektera över sina metoder. Rektorn kan här själv driva agendan, för att säkerställa att diskussionerna handlar om språk- och ämnesintegration utifrån vetenskapliga metoder och beprövad erfarenhet. Lärarna kan i sådana forum exempelvis diskutera hur de på bästa och mest effektiva sätt kan planera för och genomföra en undervisning som gynnar elevernas språkutveckling muntligt och skriftligt inom olika ämnestypiska texttyper och sammanhang, samt hur man kan problematisera ämnesspråken i respektive ämne. På så vis kan lärarna tillsammans dra nytta av metoder samt skillnader och likheter mellan ämnena, och hur de kan utnyttja språket som ett redskap i ämnesinläringen. Då kan också rektorn säkerställa att lärarna arbetar målmedvetet med språkutveckling och ämneskunskaper parallellt och det blir möjligt för rektorn att följa upp hur verksamheten utvecklas inom området.

På Skolinspektionens vägnar

2024-11-15

2024-11-15

X Maria Lodmark

Beslutsfattare
Signerat av: Maria Lodmark

X Maria Lundström

Föredragande
Signerat av: Maria Lundström

I ärendet har även utredare Ann-Charlotte Ehn deltagit.

Bilagor

Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

Granskningen syfte

Syftet är att granska om undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla såväl språk- som ämneskunskaper i aktuellt ämne på både svenska och engelska.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan/verksamheten uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

Granskningens frågeställningar

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen eleverna förutsättningar att utveckla både språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?
2. I vilken utsträckning arbetar rektor för att undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla språk- och ämneskunskaper i såväl svenska som engelska?

Kvalitetskriterier

Språk- och ämnesintegrerad undervisning

Kvalitetskriteriet handlar om hur lärarna planerar och genomför undervisningen utifrån ett språk- och ämnesintegrerat arbetssätt. I undervisningen finns flera språk- och ämnesintegrerade aktiviteter där eleverna också kan ges möjlighet att använda sina starkaste språk som en resurs. Lärarna reflekterar över sin undervisning där lärarna är lyhörda för elevers och kollegors feedback.

Utveckling av ämnesspråket

Kvalitetskriteriet handlar om att elever behöver ges utrymme att utveckla och arbeta med att kommunicera på målspråket, trots att de inte kan det fullt ut eller har ett begränsat ordförråd. Läromedel och annat

undervisningsmaterial utgår ifrån våra styrdokument och är anpassade till eleverna.

Lärarstöd och individanpassning av undervisningen

Kvalitetskriteriet handlar om dels om hur lärarna stöttar eleverna för att främja deras utveckling av såväl språk som ämneskunskaper. Lärarna ger eleverna stöd både på grupp- och individnivå samt anpassar undervisningen efter enskilda behov och förutsättningar. Eleverna har möjlighet att använda sitt starkaste språk om målspråket inte räcker till. Lärarna arbetar för ett tillåtande klimat i klassrummet där eleverna vågar att pröva.

Förutsättningar för planering och samverkan

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn skapar goda förutsättningar för lärarna att kunna planera och samverka kring den språk – och ämnesintegrerade undervisningen både inom skolan och mellan skolor.

Uppföljning och insatser för att främja eleverna utveckling av ämnes-och språkkunskaper

Kvalitetskriteriet handlar om hur rektorn följer upp och analyserar den engelskspråkiga undervisningen i andra ämnen än språk för att försäkra sig om att den möter elevernas behov för att sedan styra insatser mot de behov som finns. Kvalitetskriteriet handlar också om att rektorn säkerställer att undervisningen utgår ifrån den svenska läroplanen samt aktuella kurser.

Bilaga 2: Författningsstöd

Statens skolinspektion får efter ansökan, enligt **skolförordningen** (2011:185), besluta att en huvudman får anordna delar av undervisningen på engelska för andra elever än sådana som vistas i Sverige under en begränsad tid, om

1. undervisningens innehåll och utformning säkerställer att eleverna får tillräckliga kunskaper i svenska för att uppfylla betygskriterierna i samtliga ämnen,
2. de lärare som undervisar på engelska uppfyller kraven enligt 2 kap. 13 § eller 17 § första stycket 1 skollagen (2010:800), och
3. utbildningen håller god kvalitet (9 kap. 18 § skolförordningen). Under den sammanlagda tid som en elev får engelskspråkig undervisning enligt 18 § får högst hälften av undervisningen ges på engelska (9 kap 19 § skolförordningen).

I **skollagen** anges att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen). Utbildningen inom skolväsendet ska vidare vara likvärdig (1 kap. 9 § skollagen). Alla barn och elever i samtliga skolformer ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål (3 kap. 2 § första stycket skollagen). Som utgångspunkt får endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning bedriva undervisningen (2 kap. 13 § första stycket skollagen). Utan att uppfylla kraven i 13 § får lärare dock bedriva annan undervisning på ett visst främmande språk än språkundervisning om de har en utländsk lärarutbildning som motsvarar en svensk lärarexamen och kompetens att undervisa på det främmande språket (2 kap. 17 § första stycket 1 skollagen). Den som ska bedriva undervisning som avses i 17 § får även anställas som lärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20 § fjärde stycket skollagen). I **förfaranden** anges att det är huvudmannen som avgör om en lärare uppfyller kraven enligt 17 § skollagen (prop. 2010/11:20 s 40). I förfaranden anges vidare att det är av största vikt att lärare i svenska skolor, även om skolorna har en språklig inriktning, lär sig det svenska språket så snart som möjligt eftersom detta är nödvändigt dels för att läraren ska kunna tillskansa sig den kunskap som behövs om de styrdokument som gäller för det svenska skolväsendet, dels för att läraren fullt ut ska kunna stödja eleverna i deras lärande (prop. 2009/10:165 s. 267).

Enligt **språklagen** [2009:600] har det allmänna ett särskilt ansvar för att svenskan används och utvecklas (6 § språklagen). I **läroplanen** anges att språk, lärande och identitetsutveckling är nära förknippade. Genom rika

möjligheter att samtala, läsa och skriva ska varje elev få utveckla sina möjligheter att kommunicera och därmed få tilltro till sin språkliga förmåga (Lgr 22 Skolans uppdrag).

Av **skollagen** följer att det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor (2 kap. 9 § första stycket skollagen). Enligt **läroplanen** har rektorn ett särskilt ansvar bland annat för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (Lgr 22 2.8 Rektorns ansvar).

En lärare har enligt **skollagen** ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15 § skollagen). Läraren ska organisera och genomföra arbetet så att eleven bland annat utvecklas efter sina förutsättningar, stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga samt får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling (Lgr 22 2.2 Kunskaper).